

Univerzita Hradec Králové
Přírodovědecká fakulta

Prezentace pro SŠ k diplomové práci

Metodická podpora výuky ptačí fauny Střední Evropy

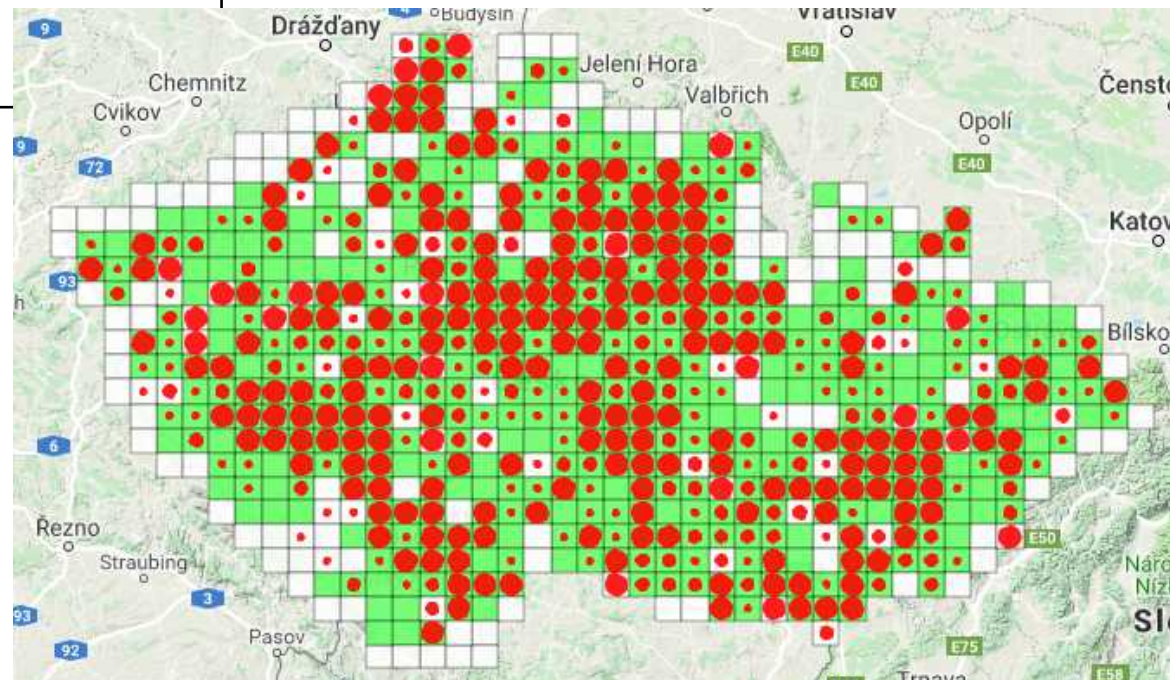
Barbora Kulihová 2019

Stupně ohrožení dle vyhlášky 395/1992 Sb.

- kriticky ohrožený druh
- silně ohrožený druh
- ohrožený druh

Legenda k mapám rozšíření druhů v ČR

- možné hnízdění
- pravděpodobné hnízdění
- prokázané hnízdění
- hnízdění 2001 - 03

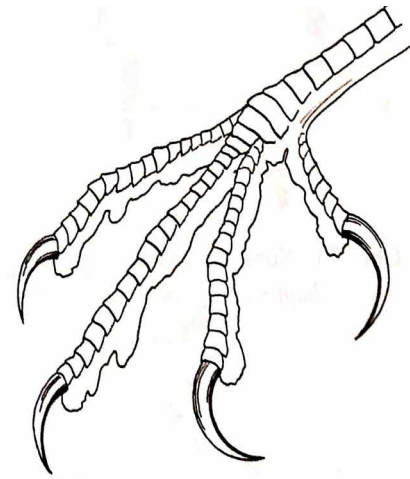

DRAVCI

Dravci

- masožraví
- vybavení k lovu:
 - ostré drápy
 - krátký zahnutý zobák s ostrou špičkou
 - dokonalý zrak
 - výborné letové schopnosti
- samice většinou větší než samec
- mláďata krmivá

jestřáb lesní

čeleď: jestřábovití

mladý jedinec

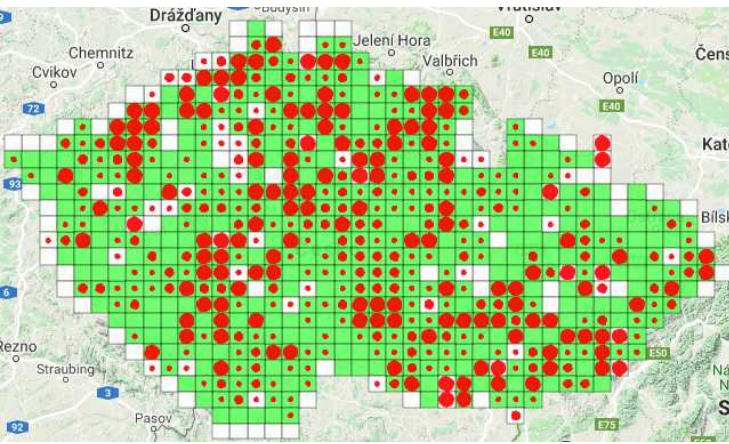

dospělý jedinec

jestřáb lesní

- **Pozn. znaky:** příčné pruhy na hrudi
- **Rozměry:** 48-61 cm, rozpětí 100-120 cm
- **Stanoviště:** rozsáhlá lesní území
- **Potrava:** větší ptáci, veverky
- **Hnízdo:** vysoko v korunách stromu, obložené zelenými haluzemi
- v ČR ohrožený druh

krahujec obecný

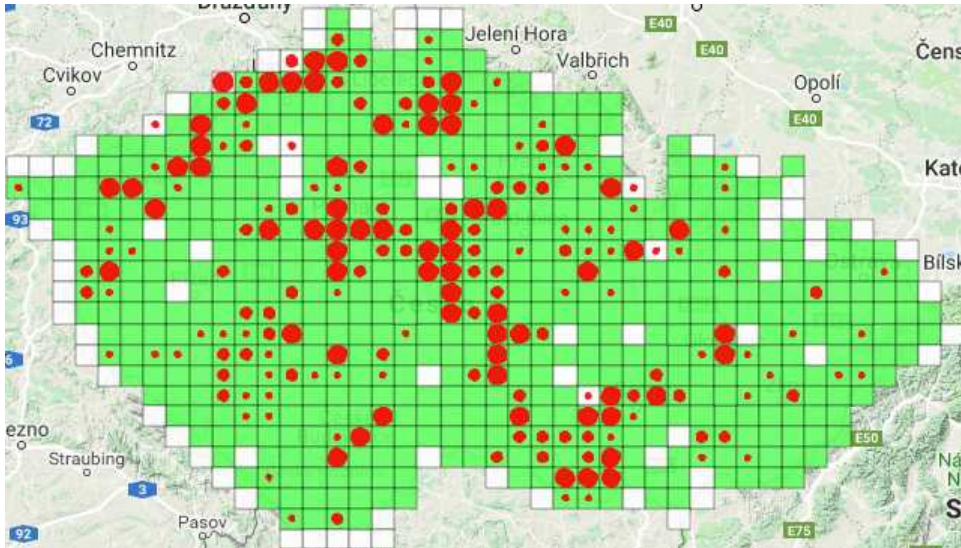
čeleď: jestřábovití

krahujec obecný

- **Pozn. znaky:** menší než předešlý, pruhy na hrudi, krátká zaoblená křídla, dlouhý ocas
- **Stanoviště:** jehličnaté lesy u sadů, skupiny stromů
- **Potrava:** drobné ptactvo
- **Hnízdo:** z proutí ve smrcích
- v ČR silně ohrožený druh

káně lesní

čeleď: jestřábovití

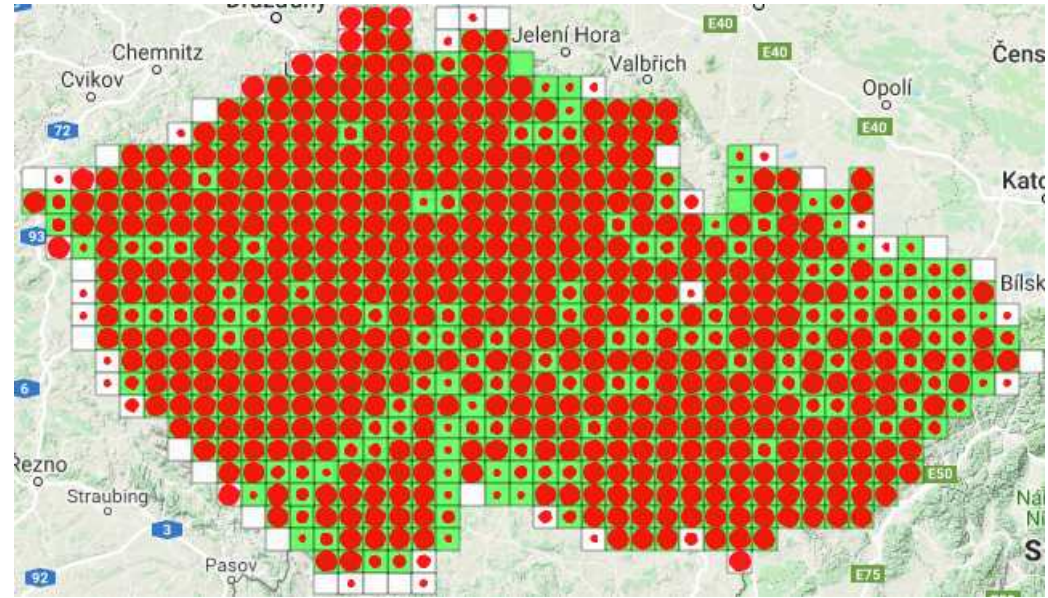

Buzzard: Colour phases

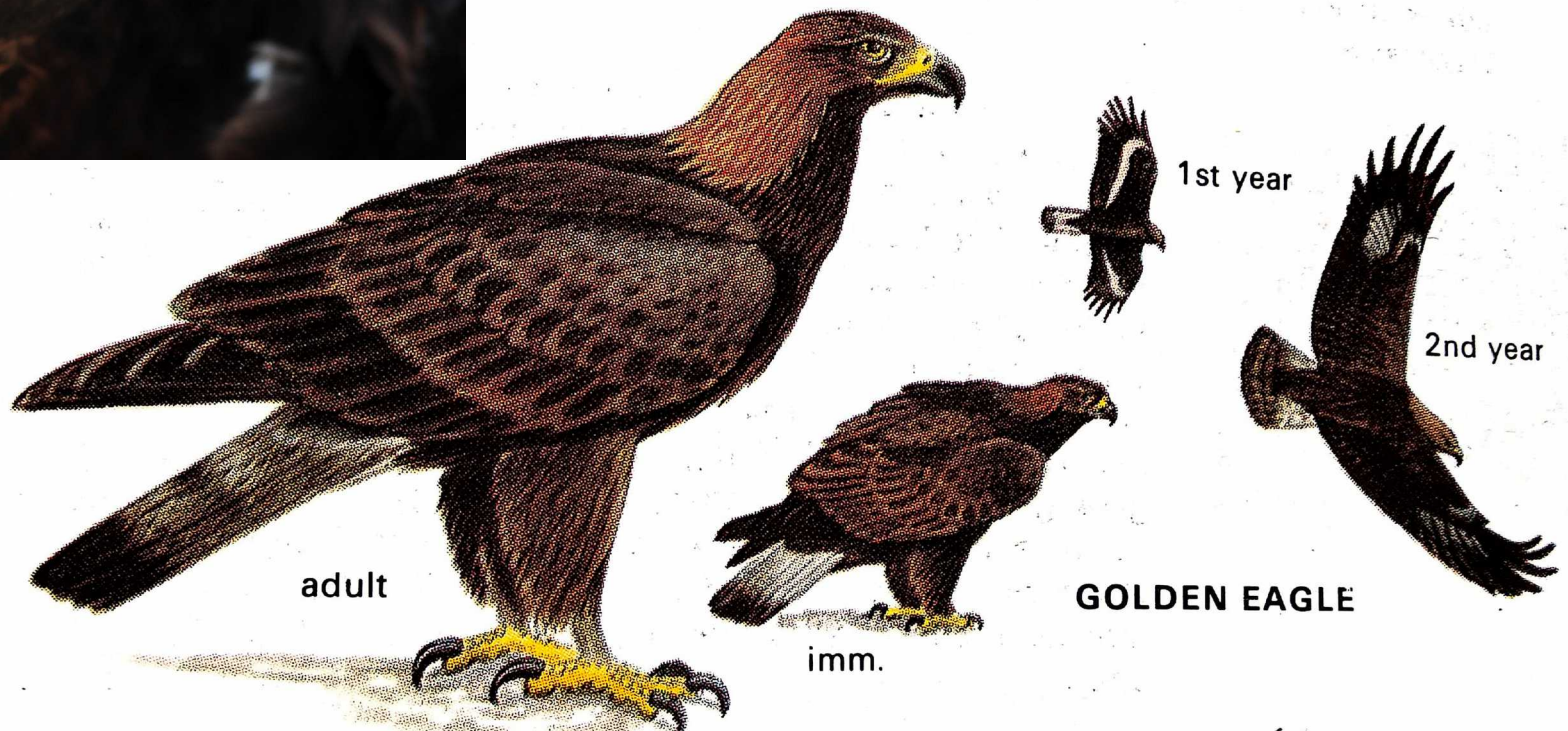
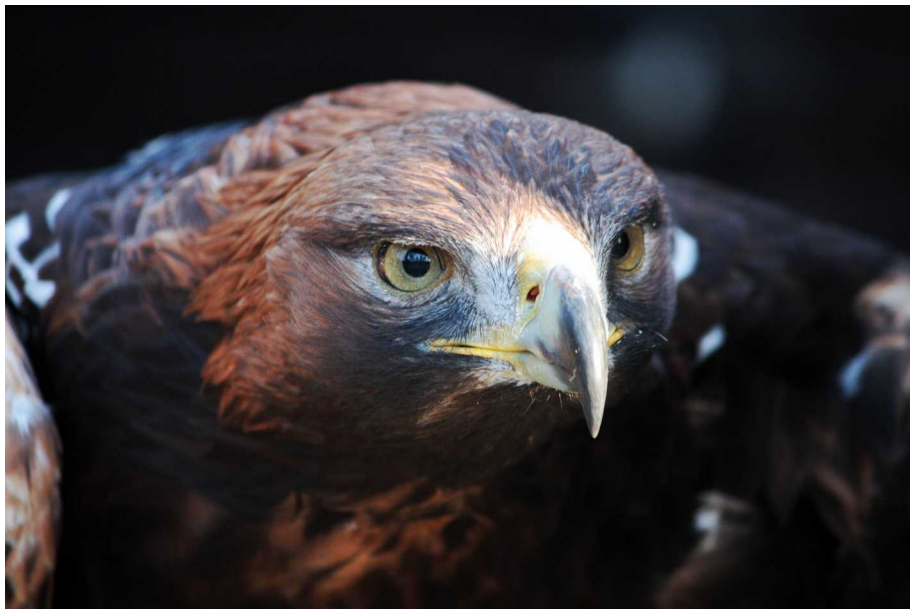
káně lesní

- **Pozn. znaky:** krouživý let, příčné proužky na ocasu
- **Stanoviště:** lesíky zkulturněné krajiny
- **Potrava:** myši, lov v otevřené krajině
- **Hnízdo:** vysoko v korunách stromů

orel sklaní

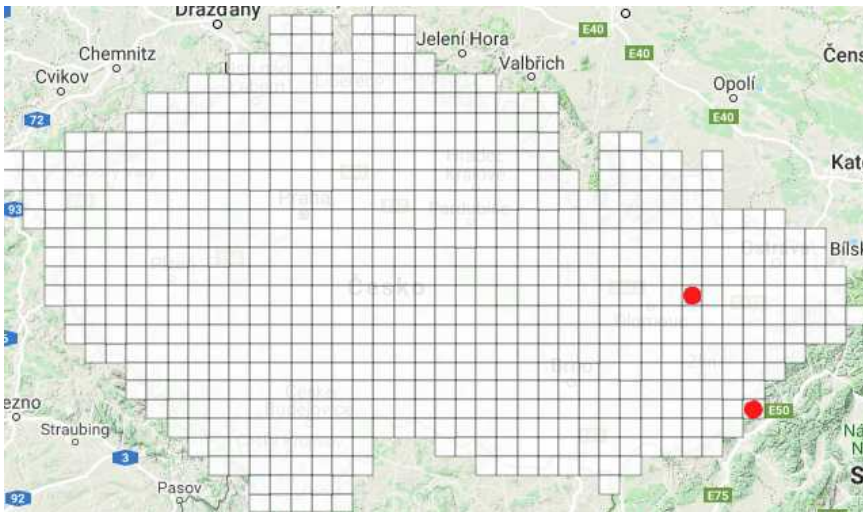
čeleď: jestřábovití

orel sklaní

- **Pozn. znaky:** velký, běhák opeřen až k prstům
- **Rozměry:** 75-88 cm, rozpětí 195-220 cm
- **Stanoviště:** vysoké hory, zalesněné roviny
- **Potrava:** středně velcí ptáci a savci
- **Hnízdo:** na skalnatých výběžcích
- v ČR kriticky ohrožený

moták pochop

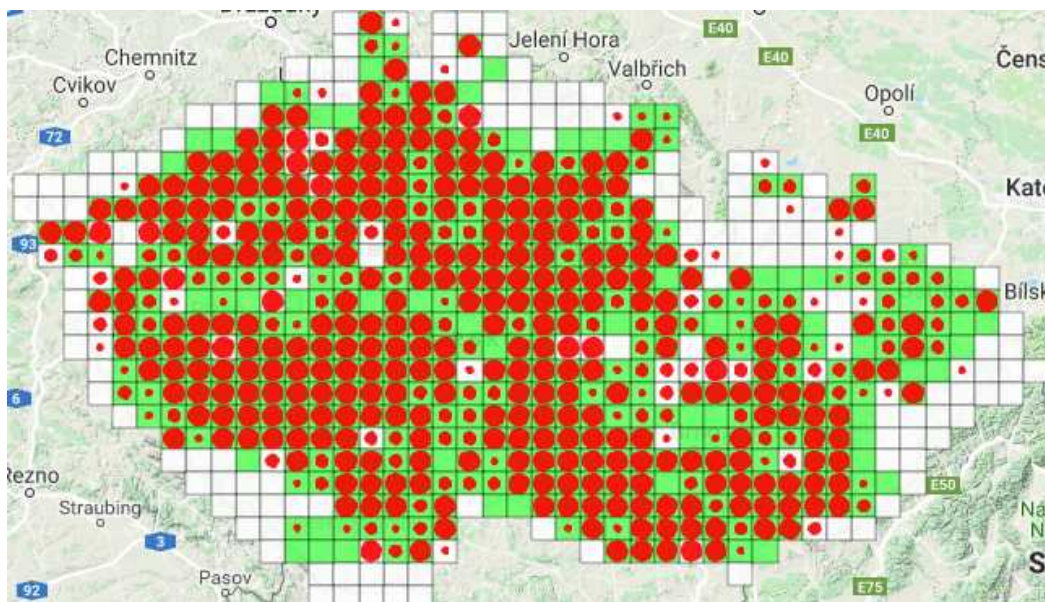
čeled': jestřábovití

moták pochop

- **Pozn. znaky:** útlejší než káňě, v letu křídla ve tvaru V
- **Stanoviště:** blízko vody, rákosiny
- **Potrava:** větší hmyz a menší obratlovci, let nízko nad terénem
- **Hnízdo:** z klacků a rákosu v hustém rákosí
- v ČR ohrožený druh

SOKOLI

Sokoli

- masožraví
- podobní dravcům (dříve jedna skupina)
- zahnutý zobák s ostrým **zejkem**
- úzká špičatá křídla - rychlí letci
- mláďata krmivá

pošťolka obecná

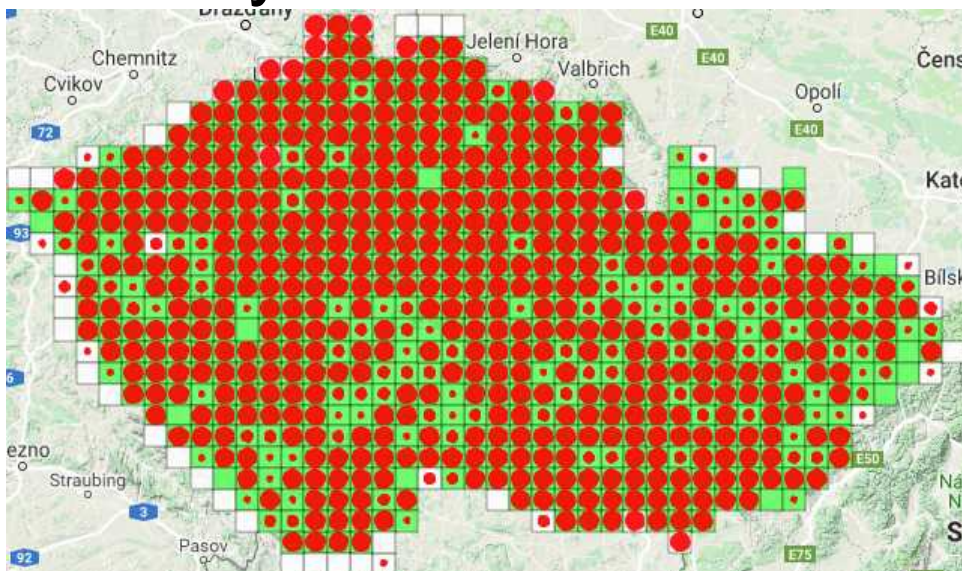
čeleď: sokolovití

poštołka obecná

- **Pozn. znaky:** drobná, šedá hlava samečka, černý pruh na ocase, třepotavý let
- **Stanoviště:** otevřená krajina se skupinami stromů, zříceniny, městské věže, skály
- **Potrava:** hraboši
- **Hnízdo:** nestaví - stará hnízda vran, skalní útesy, budovy

ostrůž lesní

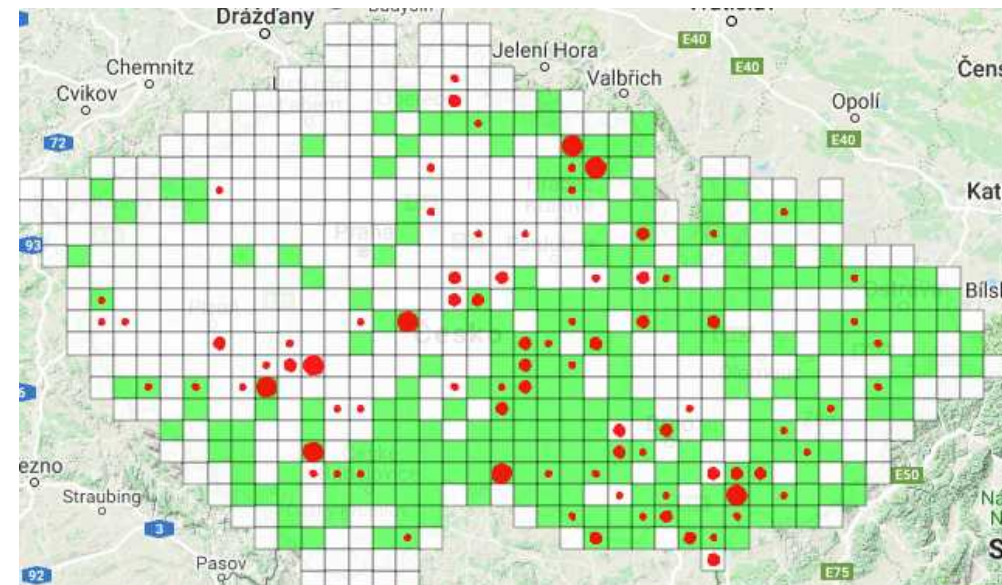
čeled': sokolovití

ostrůž lesní

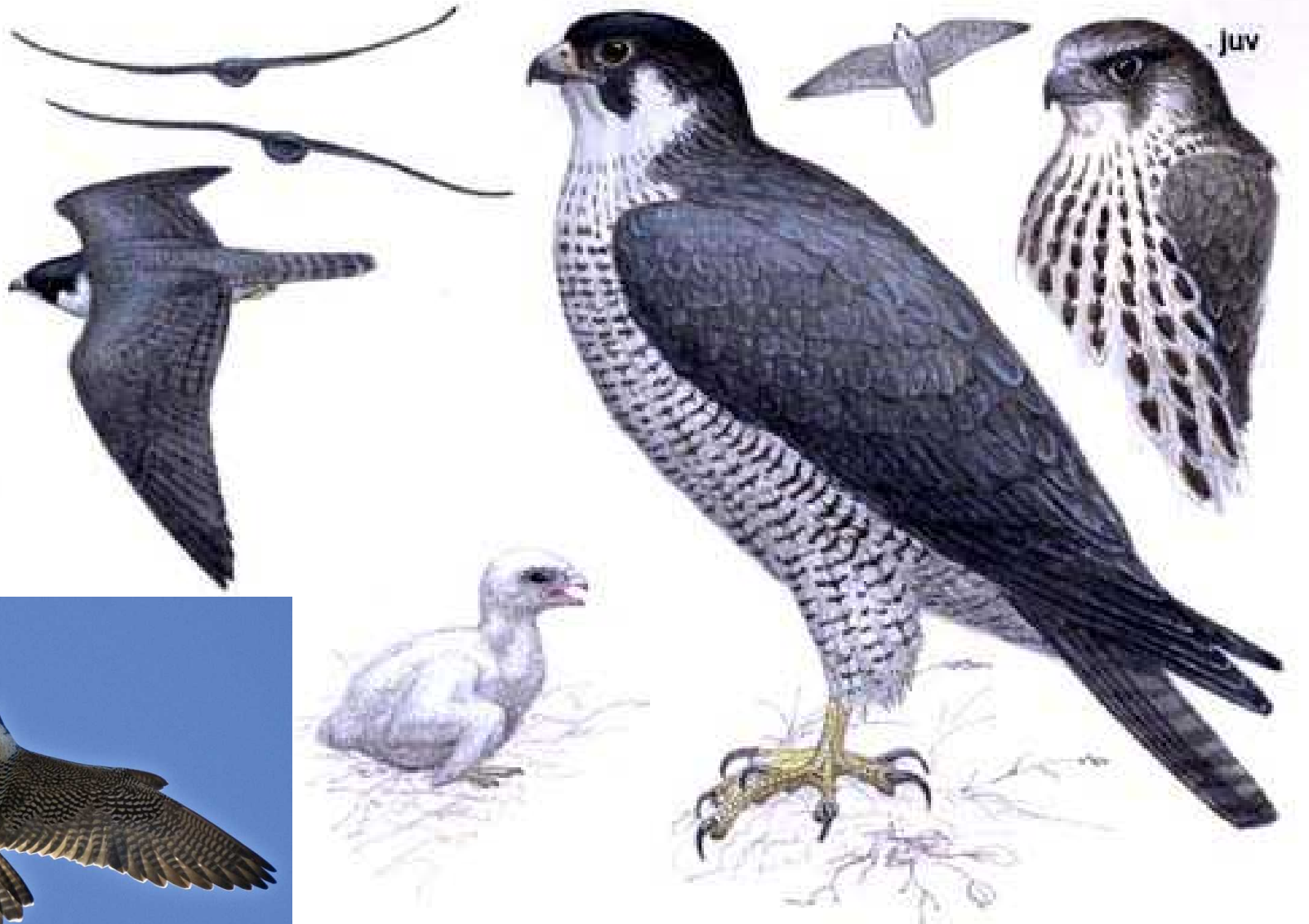

- **Pozn. znaky:** rezavé kalhotky, černý vous
- **Stanoviště:** světlé lesy, polní remízky
- **Potrava:** drobní ptáci, hmyz
- **NEJrychlejší dravec** ve vodorovném letu (180km/h)
- **Hnízdo:** hnízda jiných dravců vysoko na stromech
- v ČR: silně ohrožený

sokol stěhovavý

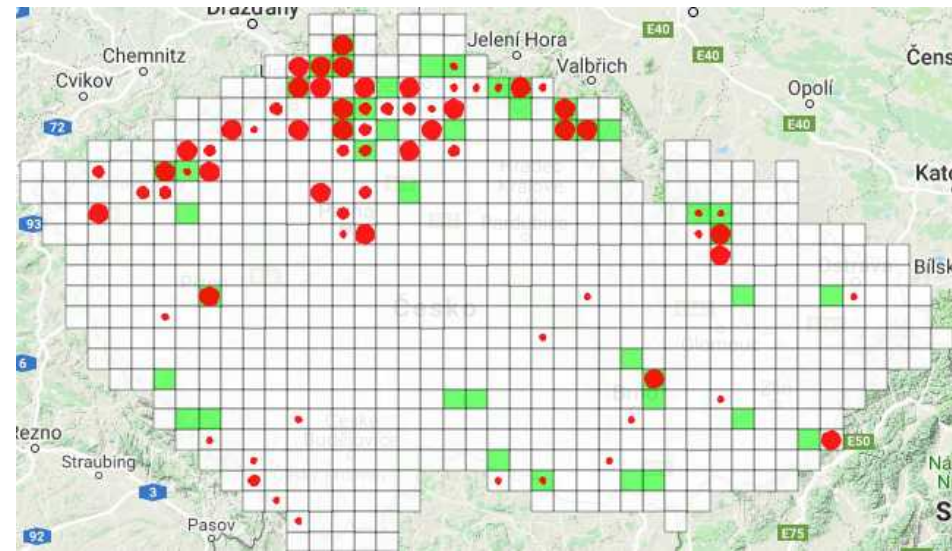
čeleď: sokolovití

sokol stěhovavý

- **Pozn. znaky:**
hustě příčně proužkované břicho, černý vous
- **Stanoviště:** roviny a kopce se strmými skalami
- **Potrava:** ptáci, loví v letu
- **Hnízdo:** bez podložky v děrách a výklencích skal
- **NEJrychlejší živočich** – střemhlavý let 389 km/h
- v ČR: kriticky ohrožený

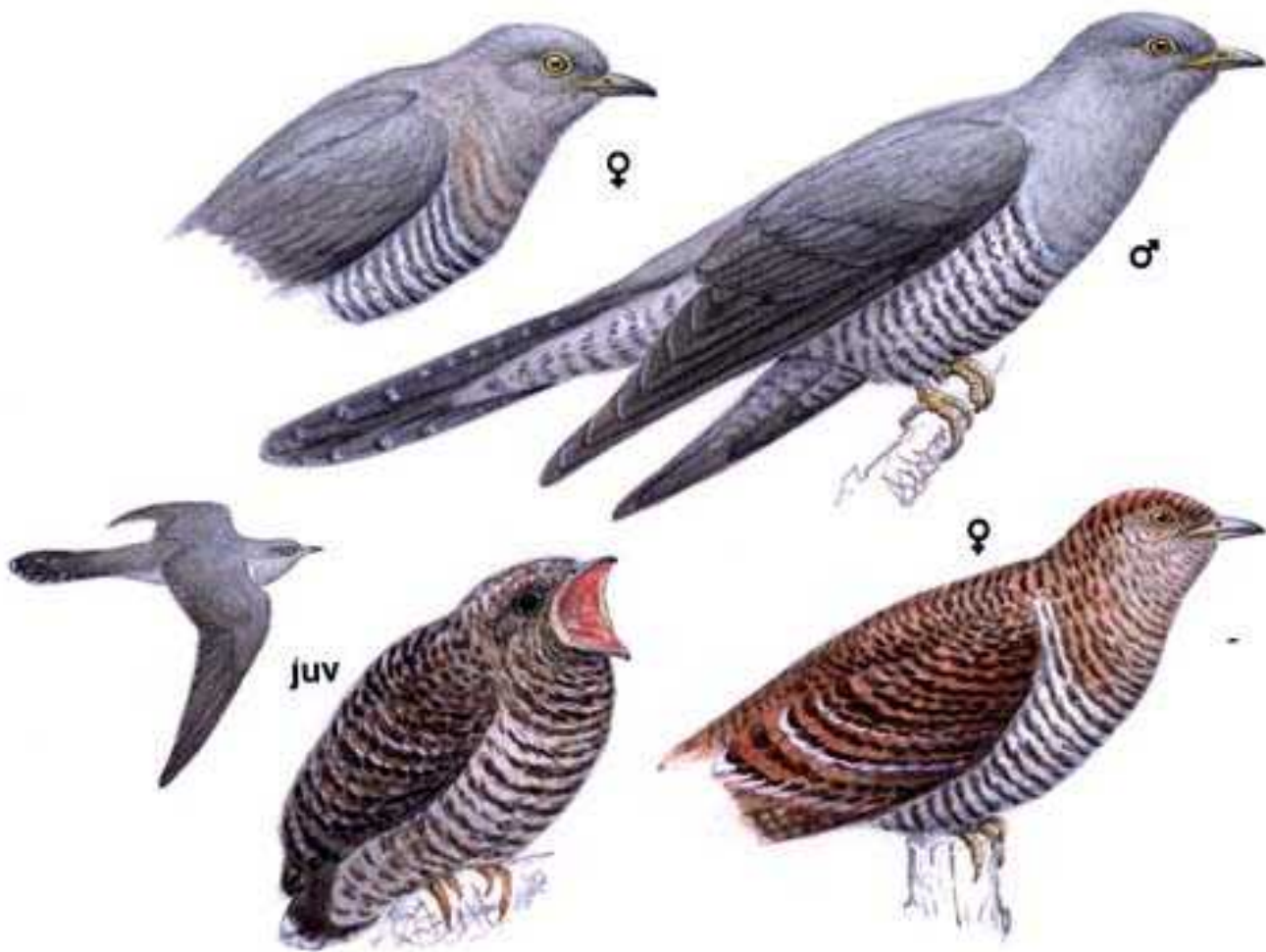

KUKAČKY

kukačka obecná

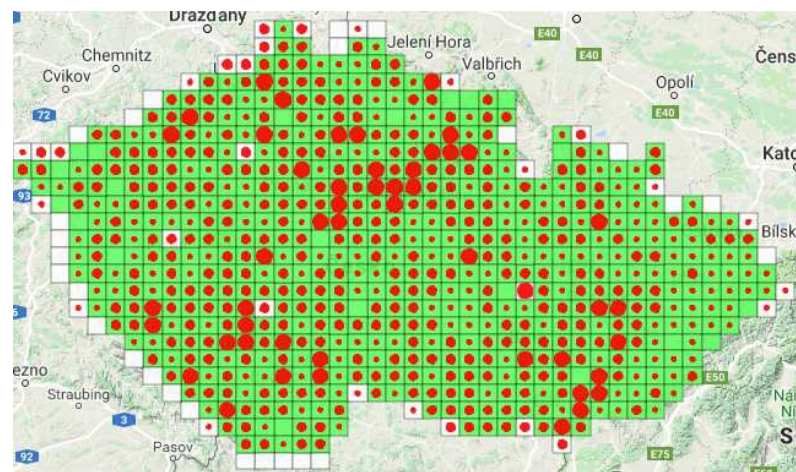
čeleď: kukačkovití

kukačka obecná

- **Pozn. znaky:** hlavně podle hlasu
- **Stanoviště:** lesy, louky, parky,
- **Potrava:** hmyz, housenky
- **Hnízdo:** hnízdní parazit pěvců

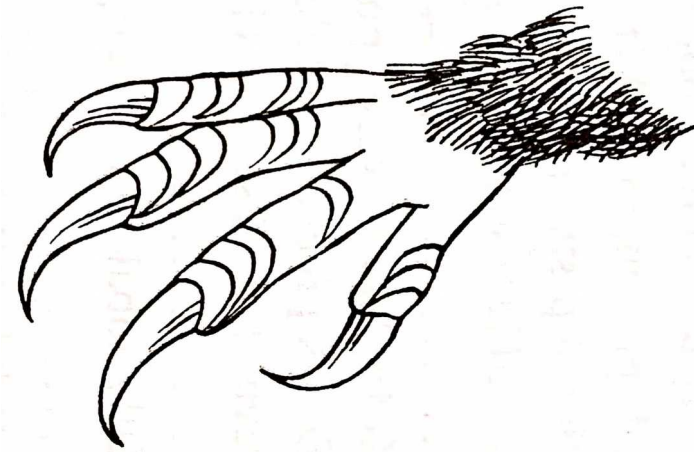
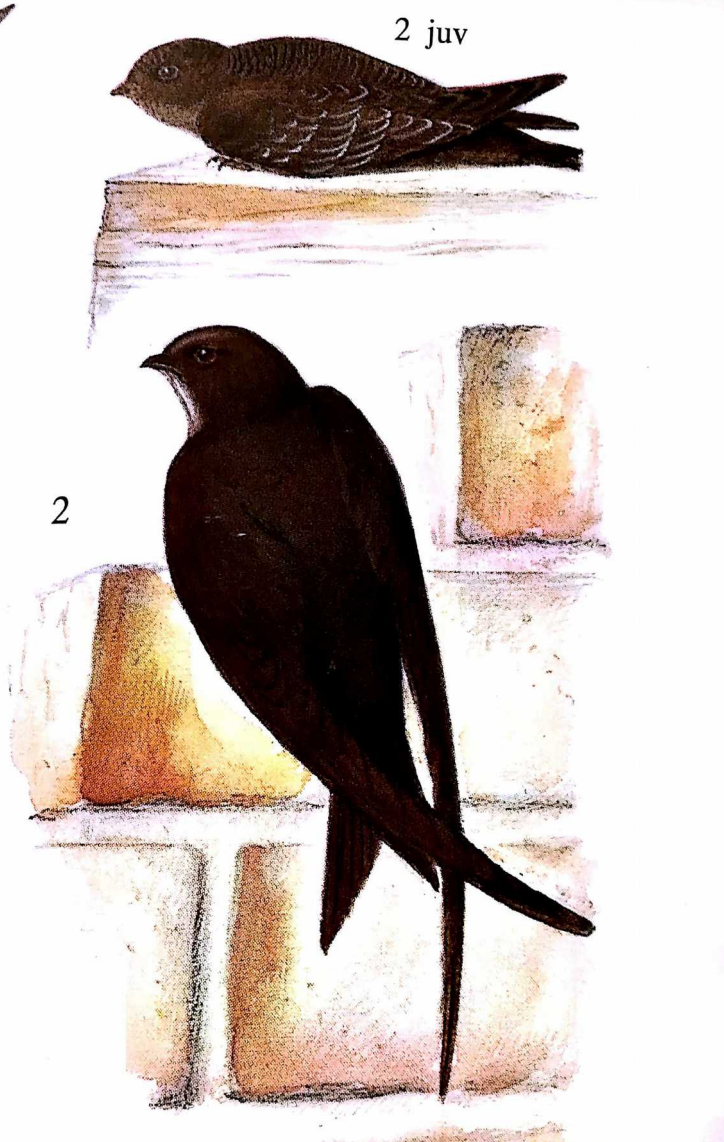
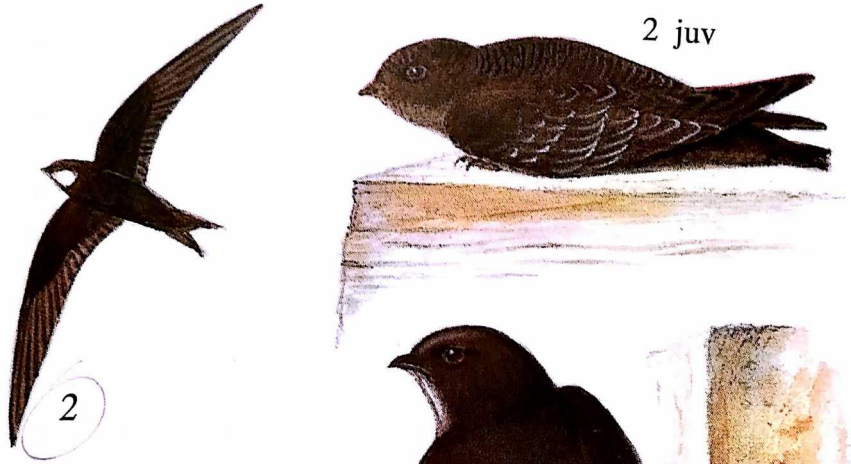

SVIŠŤOUNI

rorýs obecný

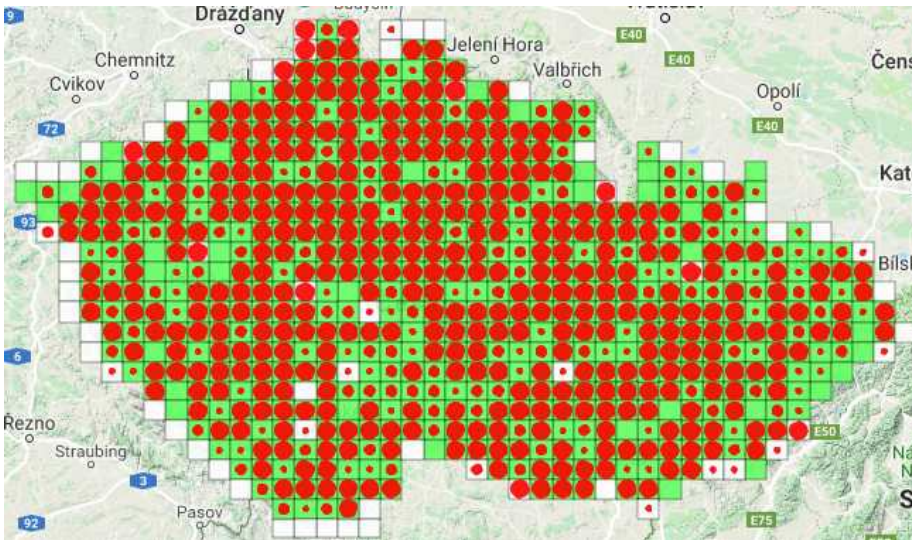
čeleď: rorýsovití

- závěsná noha

rorýs obecný

- **Pozn. znaky:** podobný vlaštovce, srpovitá křídla, v hejnech
- **Stanoviště:** lidská sídliště
- **Potrava:** létající hmyz
- **Hnízdo:** kupka slepených stébel, srsti, peří, v koutech střech
- v ČR ohrožený druh

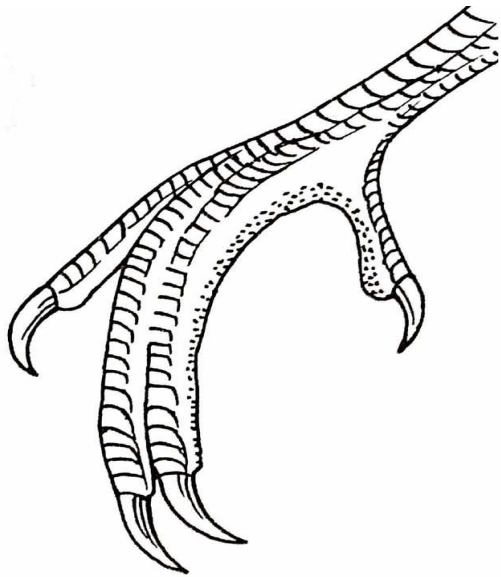

SROSTLOPRSTÍ

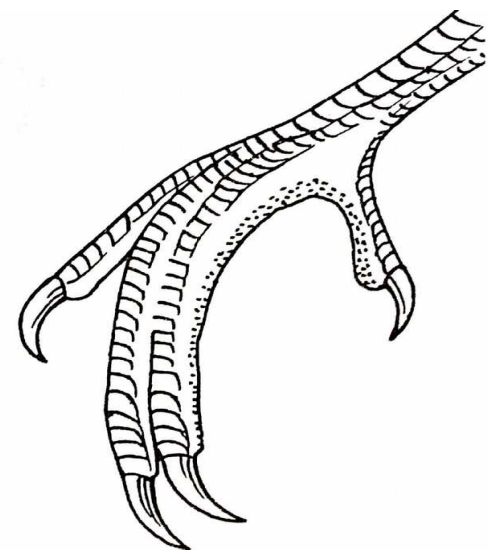
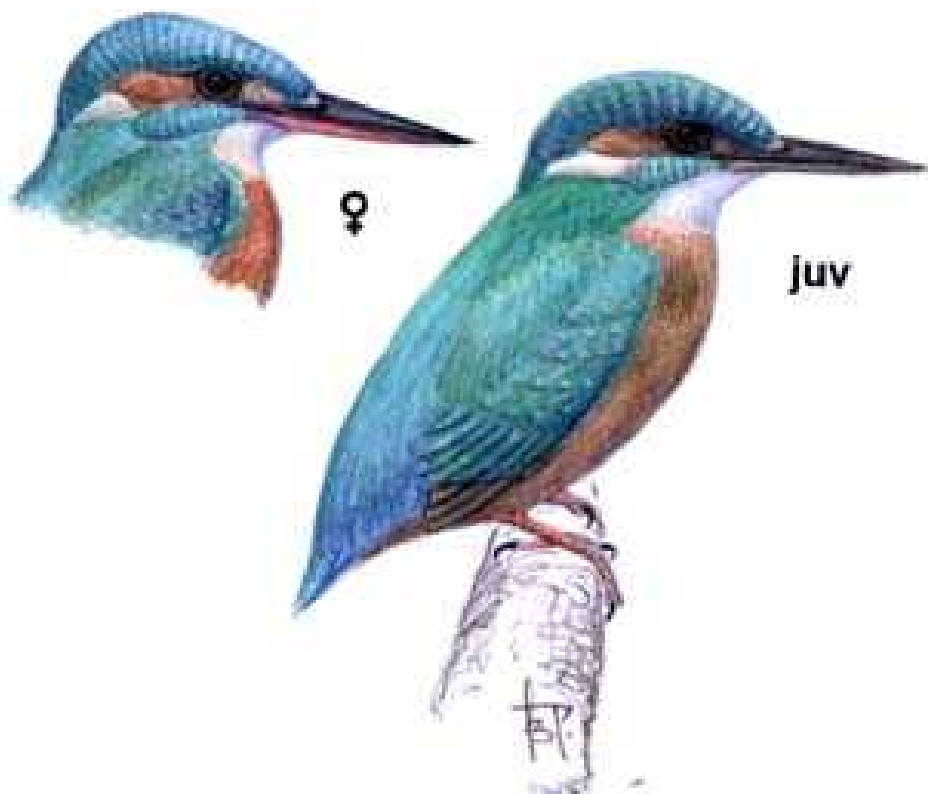
Srostloprstí

- pestře zbarvení
- malá noha s částečně srostlými prsty
- hnídží v dutinách
- mláďata krmivá

ledňáček říční

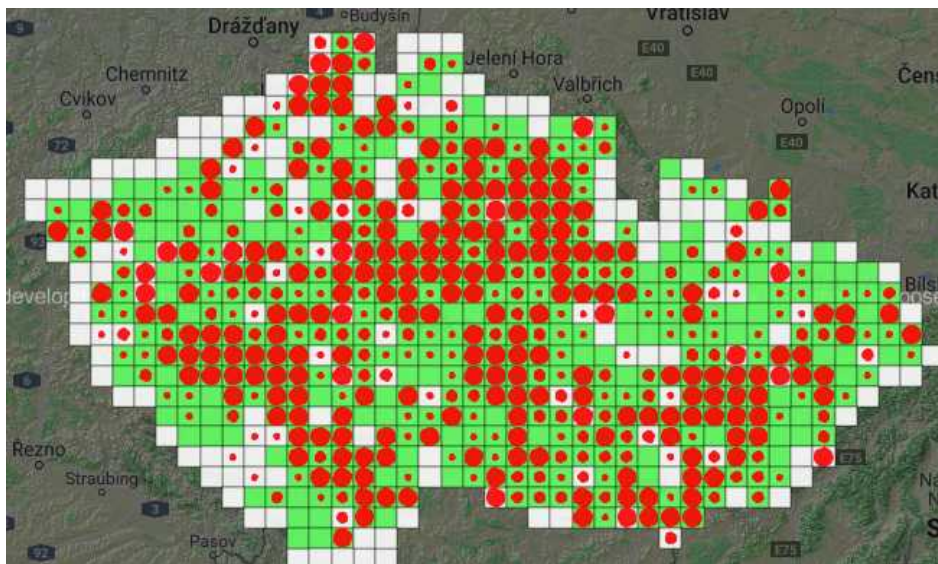
čeleď: ledňáčkovití

ledňáček říční

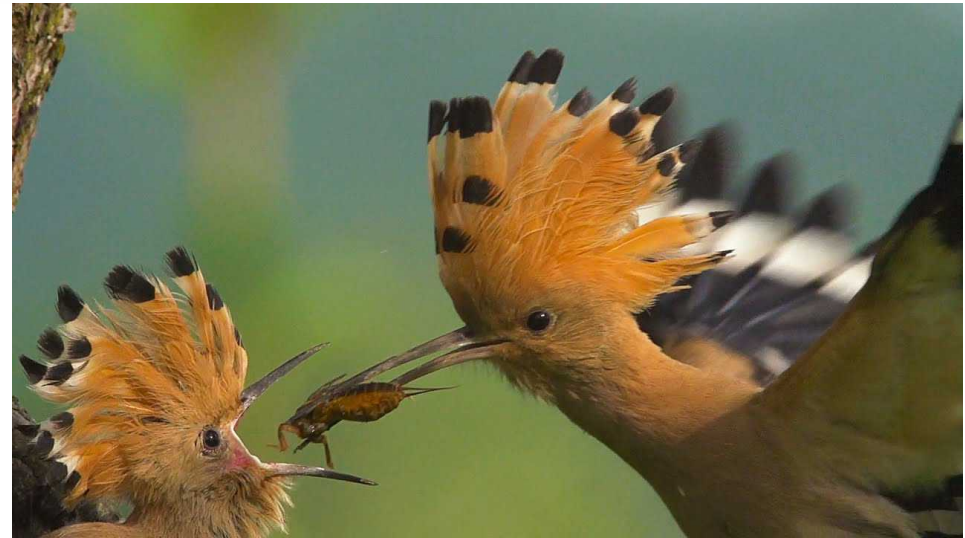

- **Pozn. znaky:** malý, velká hlava, dýkovitý zobák
- **Stanoviště:** okolí čistých řek, potoků a jezer
- **Potrava:** rybky a vodní hmyz, loví ponořením
- **Hnízdo:** ve vyhrabané půdní noře v břehu
- v ČR silně ohrožený

dudek chocholatý

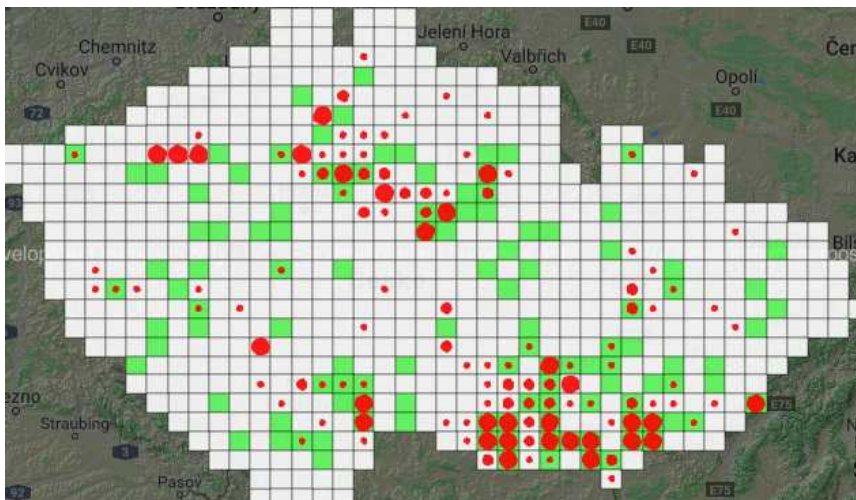
čeleď: dudkovití

dudek chocholatý

- **Pozn. znaky:** dlouhý tenký zobák, vztyčitelná chocholka
- **Stanoviště:** otevřená krajina s porosty vrb, louky
- **Potrava:** hmyz (hlavně krtonožky)
- **Hnízdo:** vystlané v dutinách stromů, štěrbinách zdí, pod střechami
- v ČR silně ohrožený druh

MĚKKOZOBÍ

Měkkozobí

- semenožraví
- krátký zobák s měkkým **ozobím**
- umí nasávat vodu
- velké **vole**
- krmivá mláďata

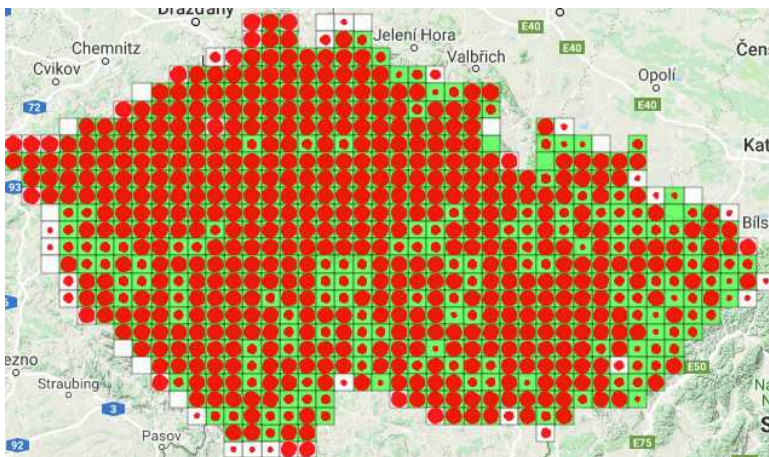
holub hřivnáč
čeleď: holubovití

holub hřivnáč

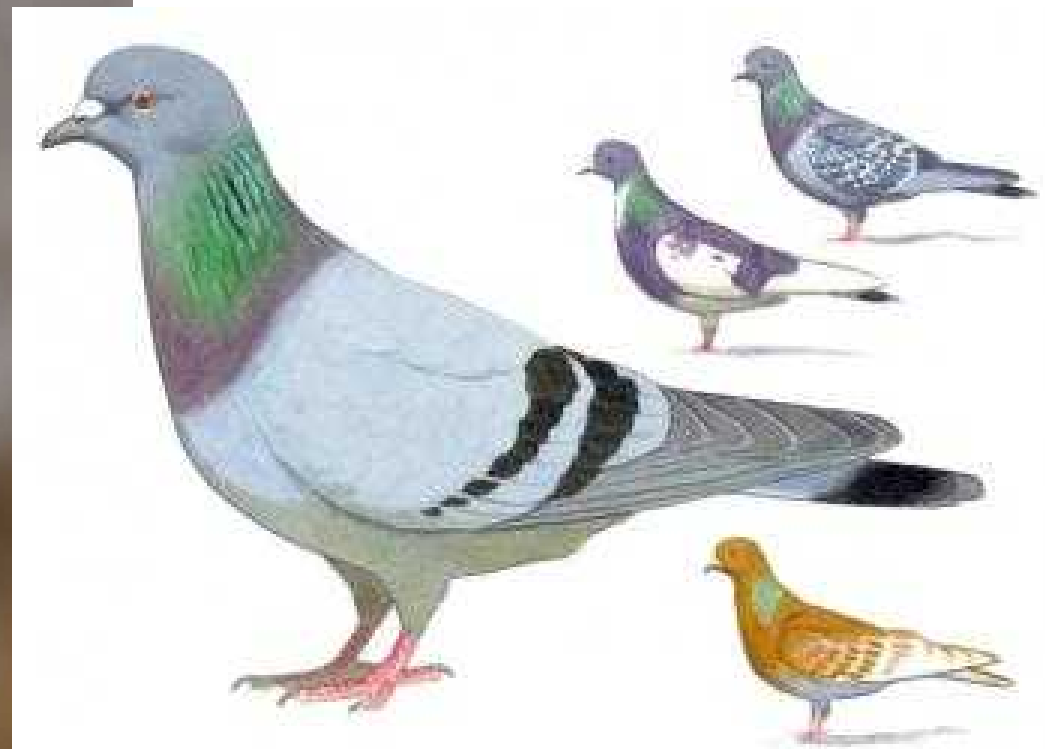
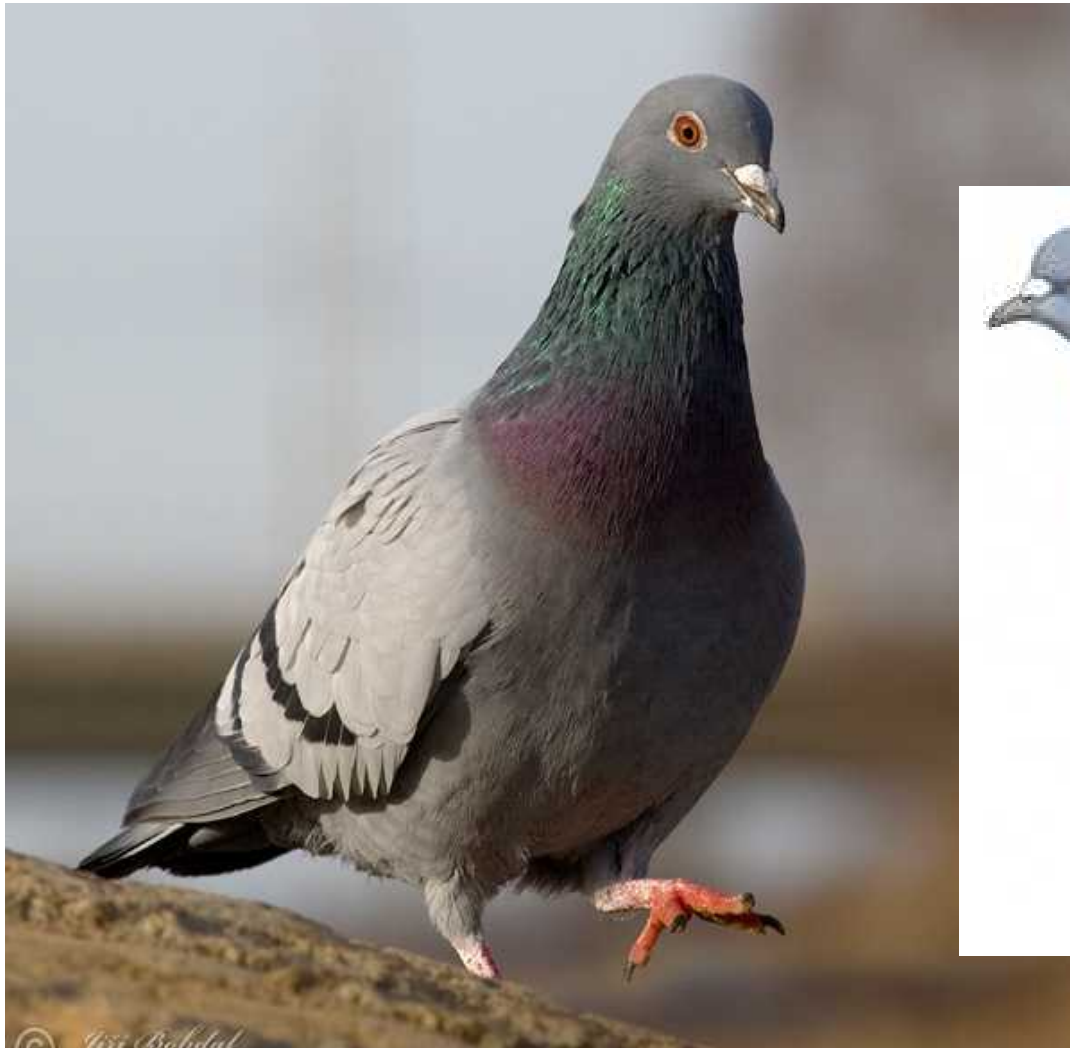
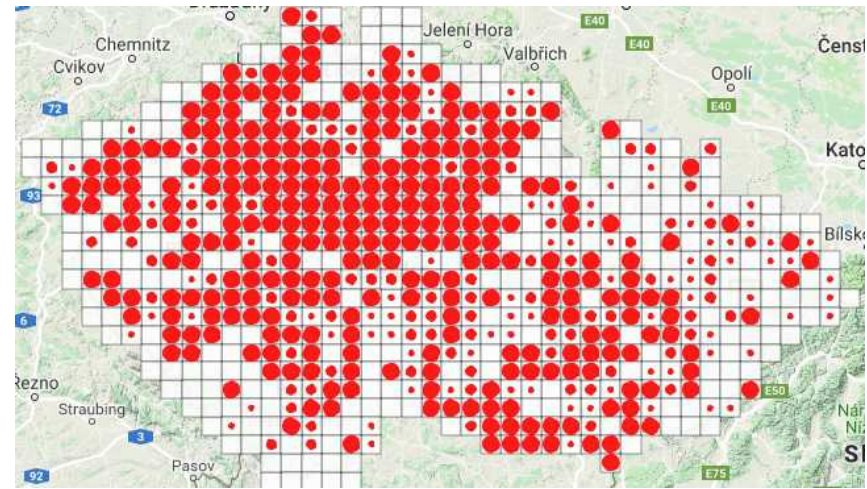

- **Pozn. znaky:** bílá skvrna na krku, lem křídla
- **Stanoviště:** lesy, hejna na polích a loukách
- **Potrava:** semena (bukvice, žaludy), bobule, plži
- **Hnízdo:** ze suchých větviček v korunách stromů

holub domácí

čeleď: holubovití

- **Pozn. znak:** 2 černé pásy na křídle

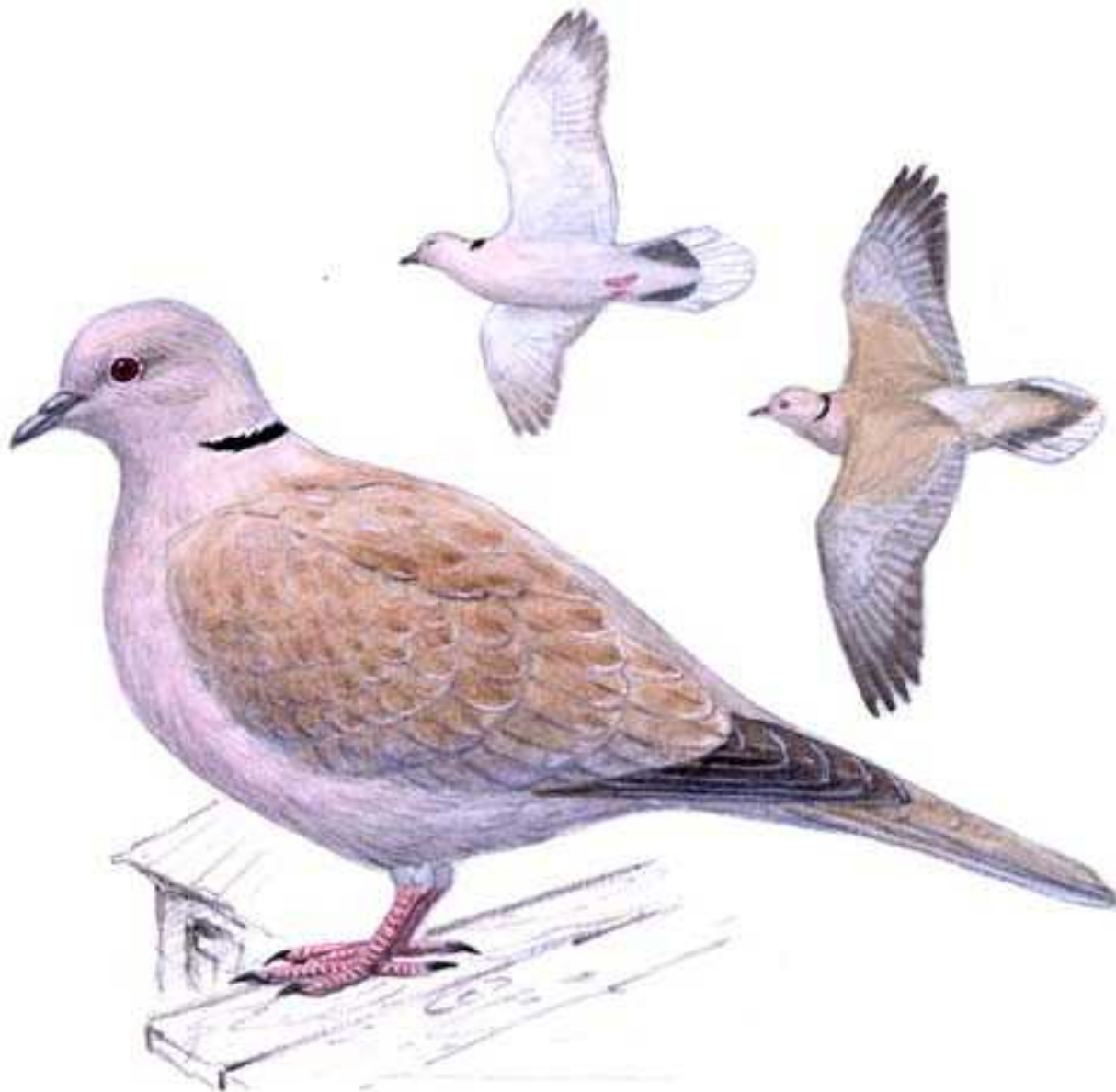

© Jiri Boháček
www.NATURFOTO.cz

hrdlička zahradní

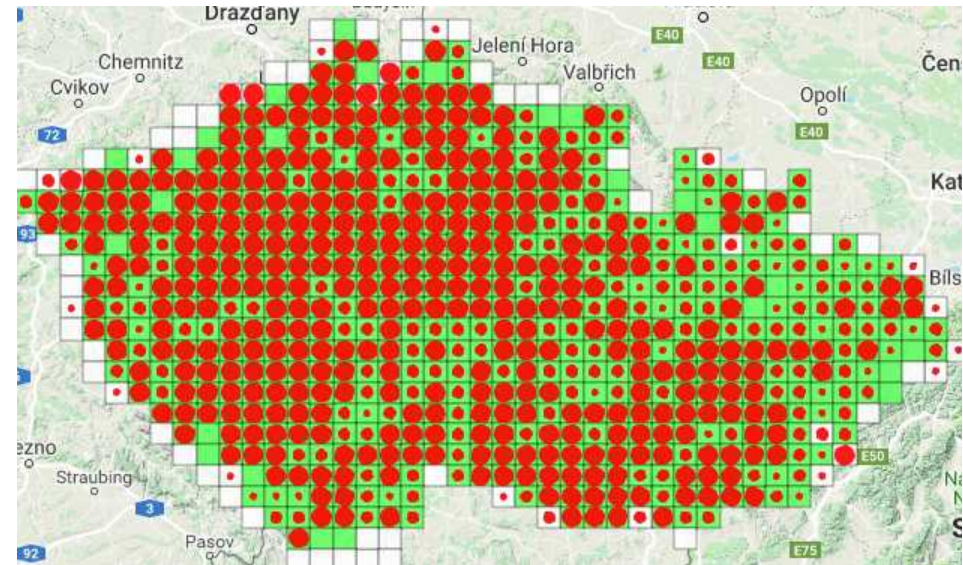
čeleď: holubovití

hrdlička zahradní

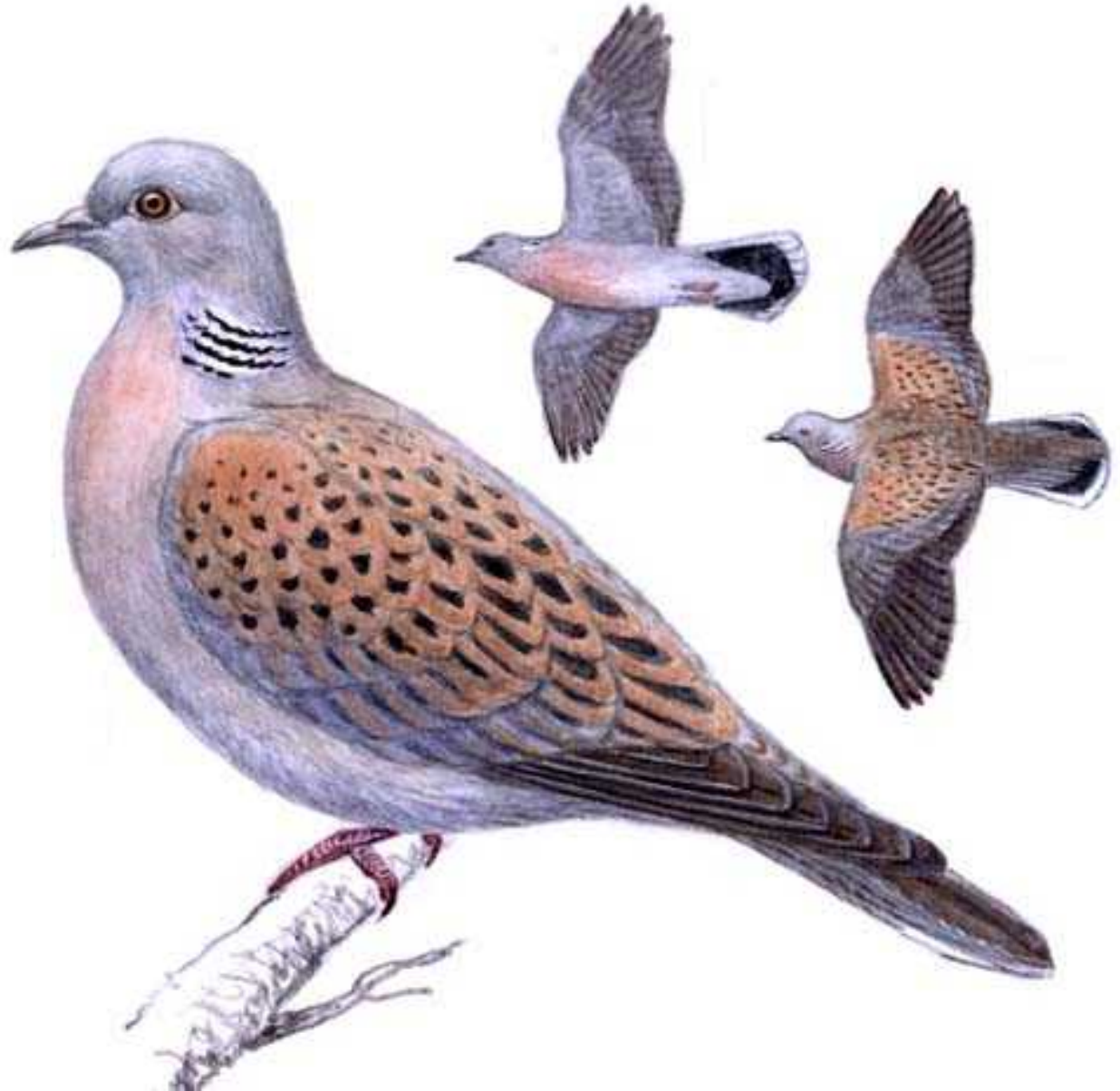

- **Pozn. znaky:** světle hnědá, černý proužek na šíji
- **Stanoviště:** zahrady, parky
- **Potrava:** semena, bobule, části rostlin
- **Hnízdo:** plochá kupka větviček na stromech/budovách

hrdlička divoká

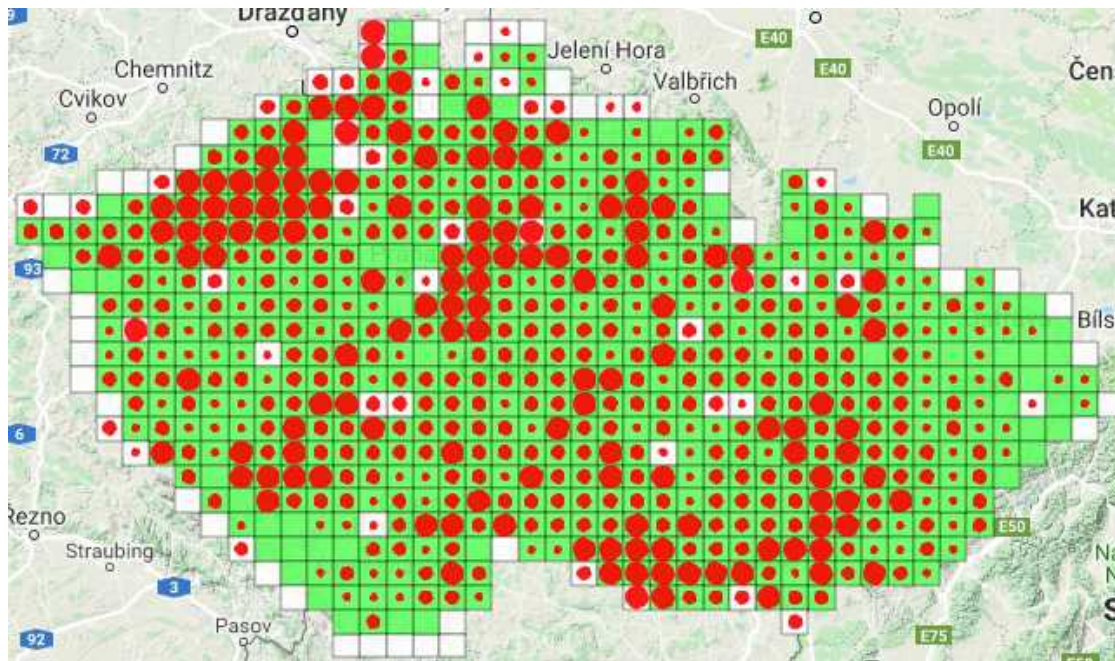
čeleď: holubovití

hrdlička divoká

- **Pozn. znaky:** vějířovitě roztažený ocas při letu, skvrny na krku
- **Stanoviště:** otevřená krajina s křovinami, skupinami stromů
- **Potrava:** semena
- **Hnízdo:** v křoví jen z několika klacíků

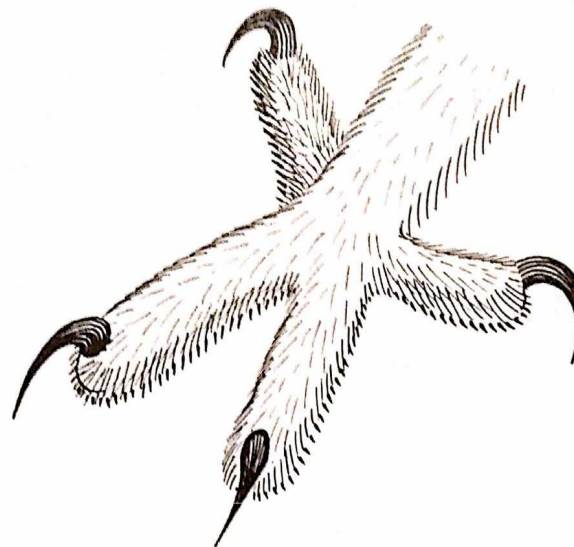
SOVY

naturephoto.cz

Sovy

- dravé
- noční aktivita
- zahnutý zobák
- velké oči směřující dopředu
- výborný zrak i sluch
- schopnost neslyšného letu
- opeřené prsty, vratiprst
- mláďata krmivá

sova pálená

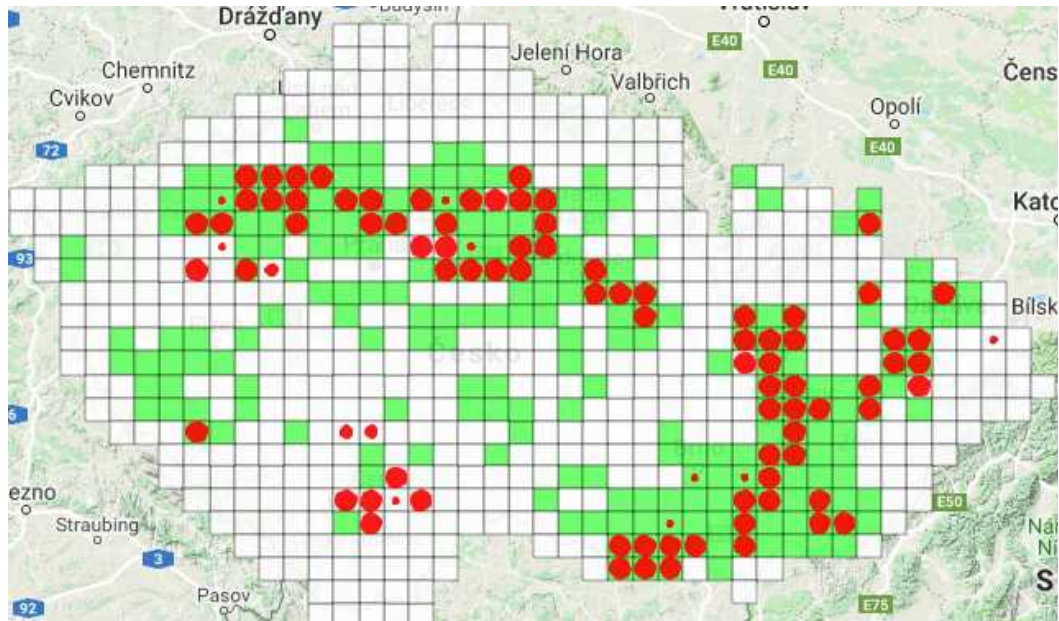
čeled': sovovití

sova pálená

- **Pozn. znaky:** nápadný světlý závoj, kropenatá
- **Stanoviště:** lidská sídliště, věže kostelů, hrady, stodoly...
- **Potrava:** drobní savci, méně ptáci, hmyz
- **Hnízdo:** tmavé kouty bez podložky
- v ČR silně ohrožený druh

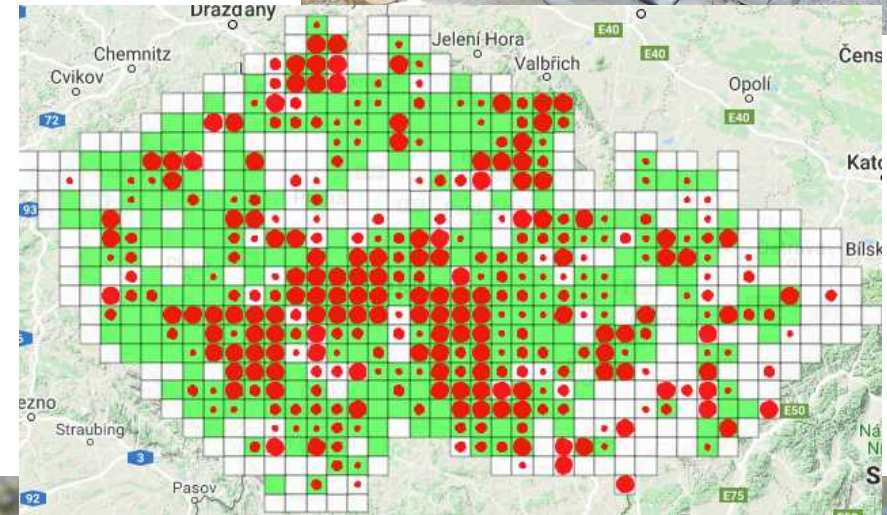
výr velký
čeleď: puštíkovití

výr velký

- **Pozn. znaky:** největší sova (rozpětí 170 cm), oranžové oči, "ouška"
- **Stanoviště:** rozsáhlé lesy, horské rokle, skalnatá údolí
- **Potrava:** malí až střední ptáci a savci
- **Hnízdo:** v půdních prohlubních, sklaních převisích (na stromech ve starých hnízdech dravců)
- v ČR ohrožený druh

sýček obecný

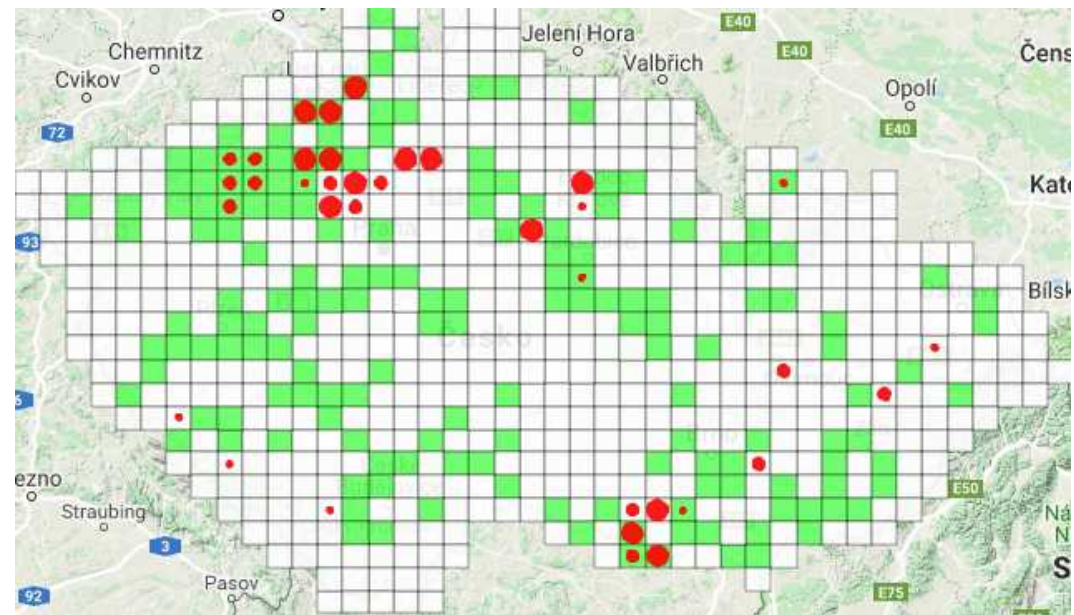
čeleď: puštíkovití

sýček obecný

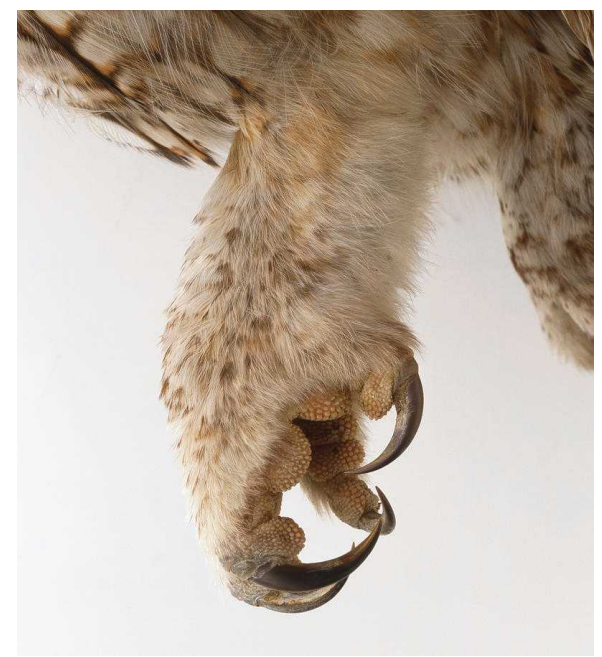

- **Pozn. znaky:** velikost kosa, velká hlava s plochým temenem, žluté oči
- **Stanoviště:** stromové porosty, i v blízkosti lidských obydlí, často denní aktivita
- **Potrava:** myši, hmyz
- **Hnízdo:** bez podložky v dutinách stromů, zdí,...
- v ČR silně ohrožený druh

puštík obecný

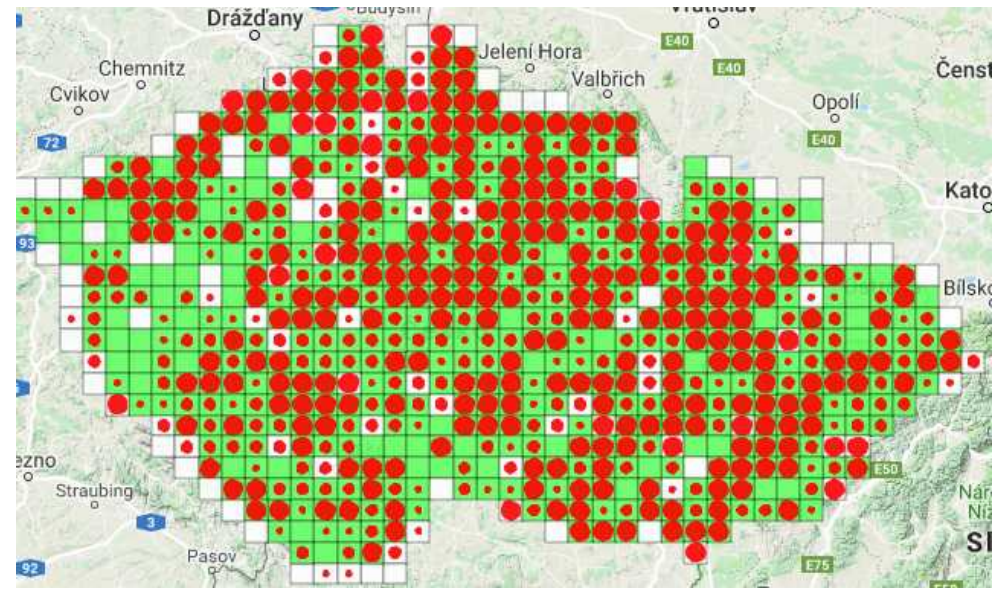
čeleď: puštíkovití

L347712 © Andy Rouse / naturepl.com

puštík obecný

- **Pozn. znaky:** velká hlava, okrouhlý závoj, černé oči, nohy opeřené až po prsty
- **Stanoviště:** lesy, parky
- **Potrava:** myši a další malí savci, pěvci, větší hmyz
- **Hnízdo:** v dutinách stromů, budovách, zemních norách

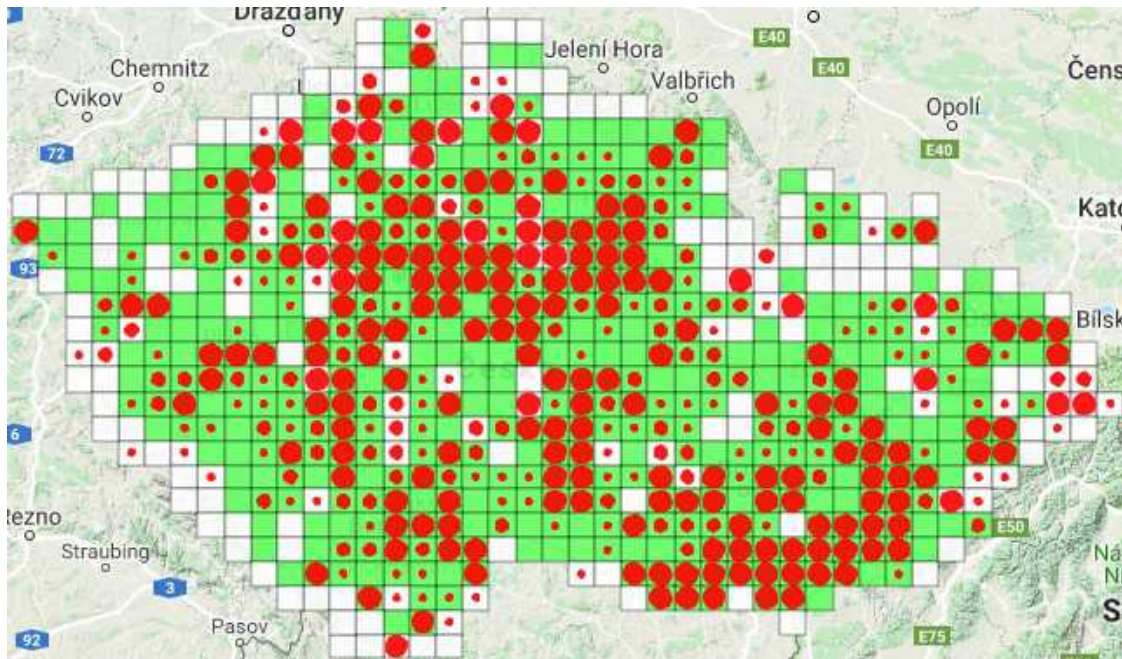
kalous ušatý
čeleď: puštíkovití

kalous ušatý

- **Pozn. znaky:** oválný obličej, bílé X mezi očima, dlouhá "ouška"
- **Stanoviště:** lesy, v zimě nocuje pospolitě
- **Potrava:** hlavně hraboši
- **Hnízdo:** využívá hnízda jiných ptáků

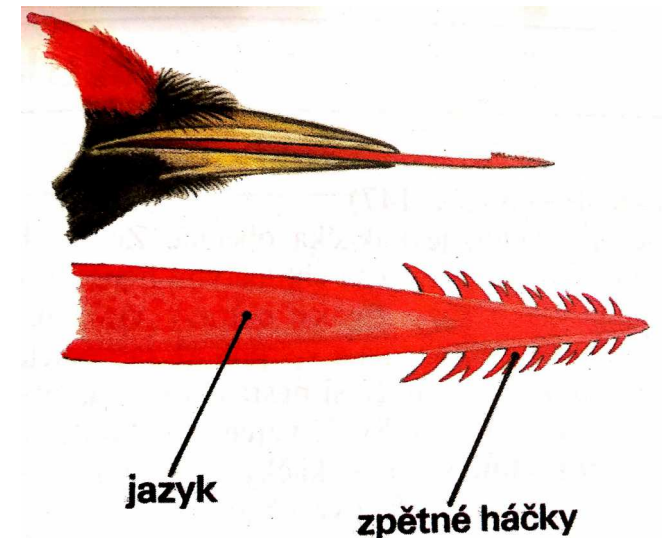
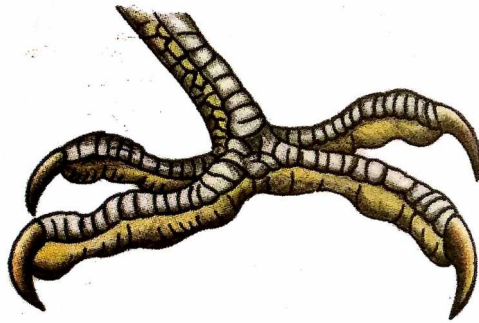

ŠPLHAVCI

Šplhavci

- hmyzožraví
- silný zobák
- vysunutelný lepkavý jazyk se zpětnými háčky
- silná ocasní pera – opora
- šplhavá noha – 2 prsty směřují dopředu, 2 dozadu
- mláďata krmivá

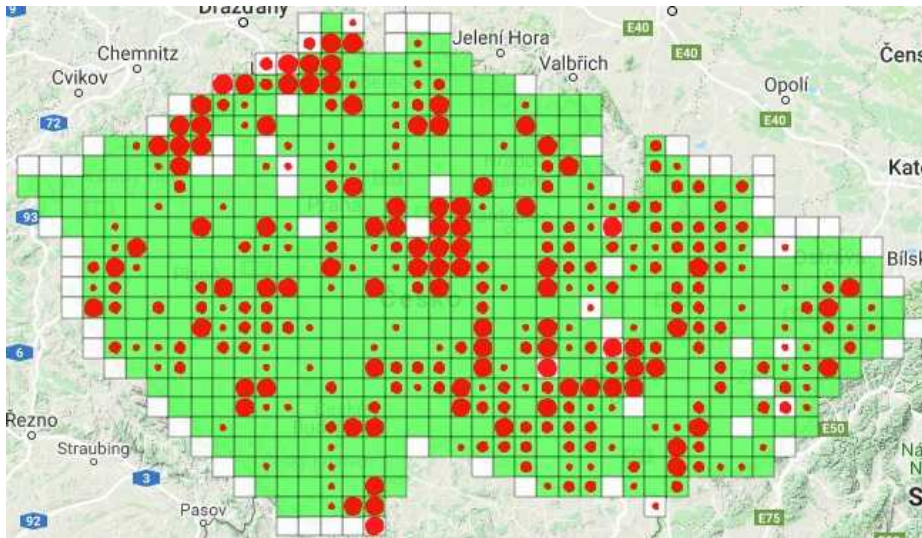
datel černý
čeled': datlovtí

datel černý

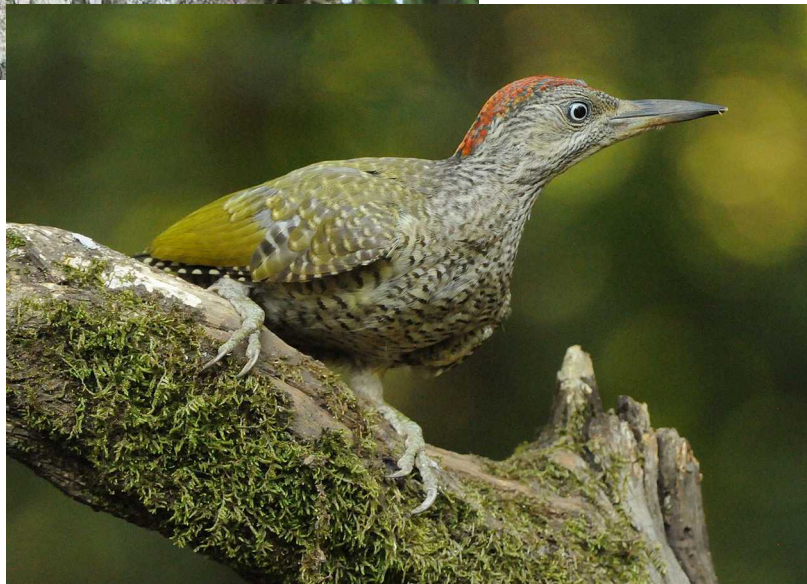

- **Pozn. znaky:** černý s červeným temenem
- **Stanoviště:** rozsáhlé staré lesy
- **Potrava:** larvy brouků žijící ve dřevě, mravenci
- **Hnízdo:** vytesaná dutina s oválným otvorem

žluna zelená

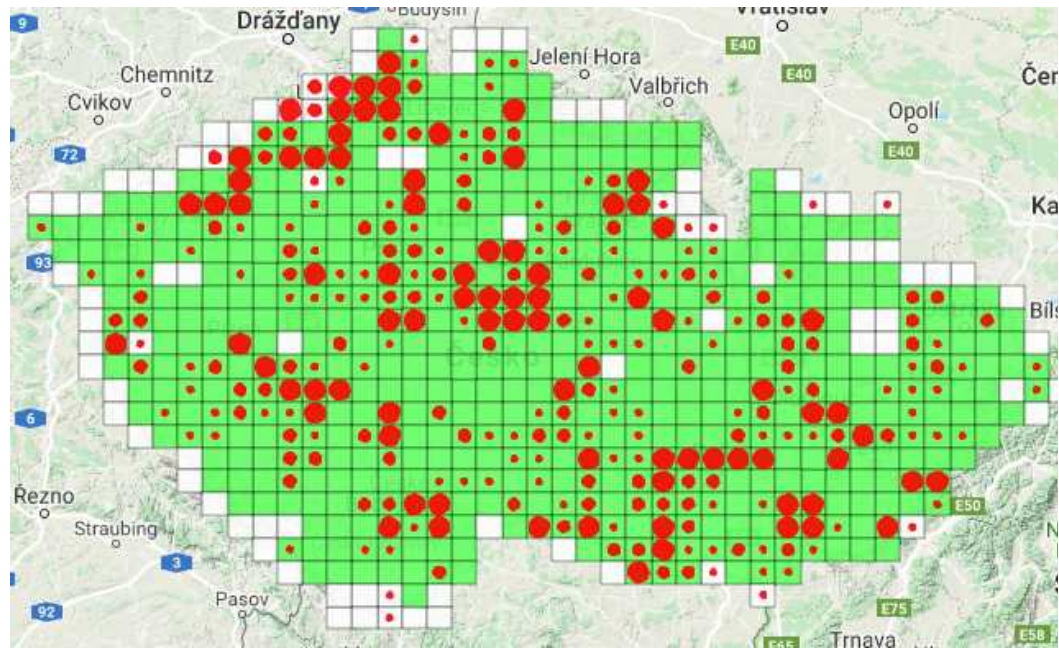
čeled': datlovtí

žluna zelená

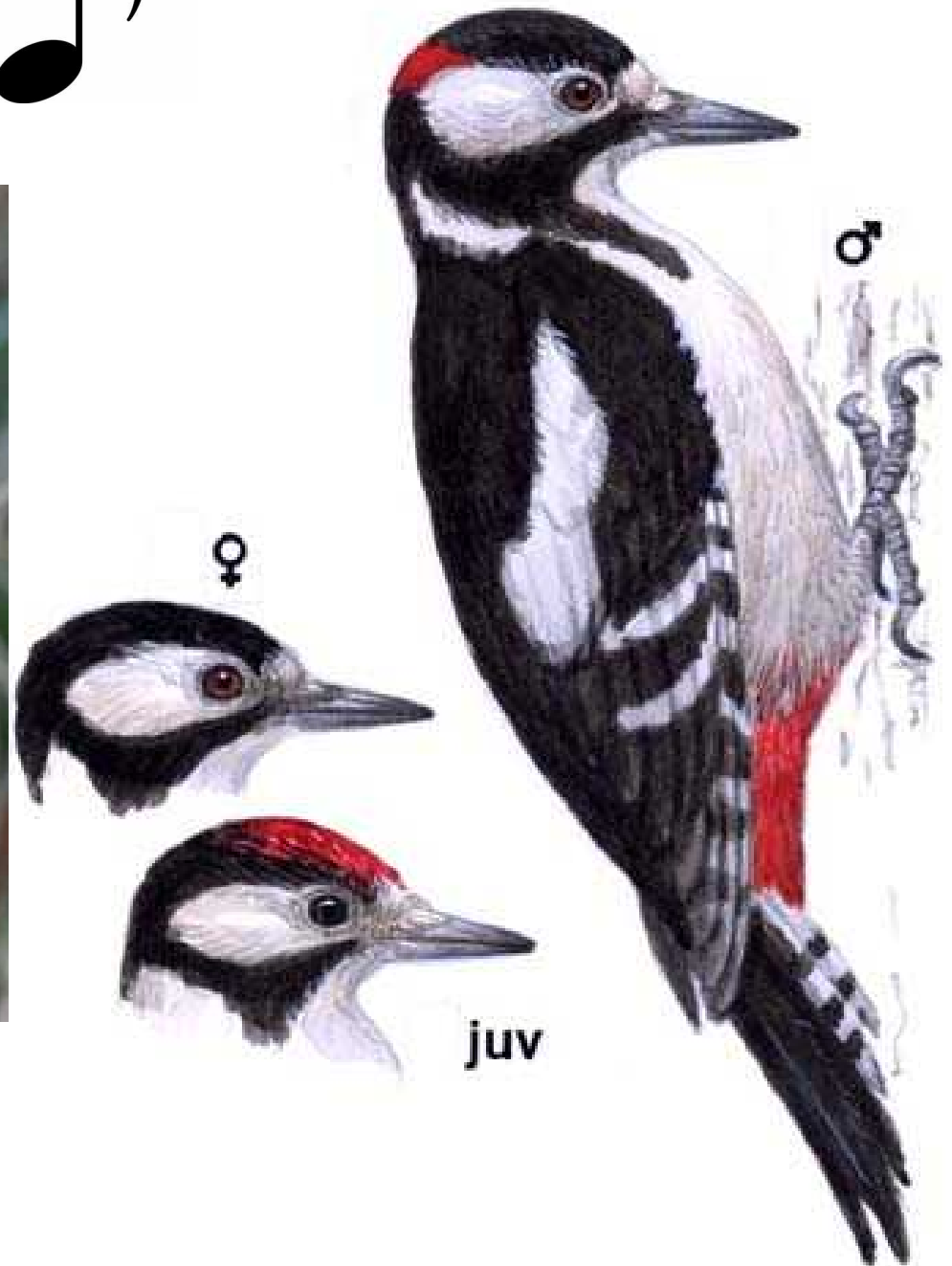

- **Pozn. znaky:** zelená s červeným temenem, žlutý kostřec
- **Stanoviště:** světlé lesy, parky, ovocné sady
- **Potrava:** mravenci a jejich larvy, občas jiný hmyz
- **Hnízdo:** vytesaná dutina s okrouhlým otvorem

strakapoud velký

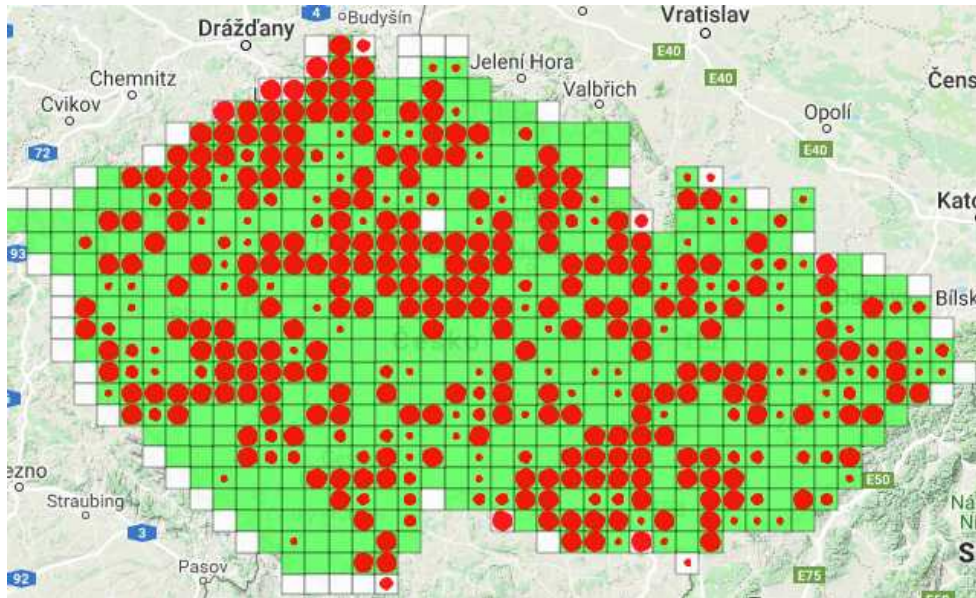
čeleď: datlovtí

strakapoud velký

- **Pozn. znaky:** černý proužek sahající k týlu, červené spodní ocasní krovky
- **Stanoviště:** lesy, parky
- **Potrava:** hmyz žijící ve dřevě, semena jehličnanů, ovoce, bobule
- **Hnízdo:** dutina s okrouhlým otvorem

Zdroje

- Biologie živočichů pro gymnázia – Smrž Jaroslav, Horáček Ivan, Švátora Miroslav
- Přírodopis 1 pro žáky ZŠ a nižší ročníky víceletých gymnazií – Černík Vladimír, Martinec Zdeněk (SPN)
- Přírodopis II pro 7. ročník ZŠ – Dobruka L.J., Gutzerová N., Havel L., Chocholoušková Z., Kučera T.Č (Scientia)
- Ptáci – Černý Walter, Drchal Karel
- Ptáci 2. díl - Hudec Karel, Šťastný Karel
- The birds of Britain and Europe: with North Africa and the Middle East - Heinzel H., Fitter R.S.R., Parslow J.L.F
- Nejrychlejší dinosaur všech dob – Socha V.
<http://www.osel.cz/10392-nejrychlejsi-dinosaur-vsech-dob.html>
- https://birds.cz/avif/atlas_nest_map.php
- <https://www.xeno-canto.org>
- <http://www.nasiptaci.info/zvuky-ptaku/hlasy-ptaku-evropy/>